

KARTA PRZEDMIOTU

Cykl kształcenia od roku akademickiego: 2025/26

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Poetyka, cz. I
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Poetics, part I
Kierunek studiów	Filologia polska
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	literaturoznawstwo
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr hab. Ireneusz Piekarski
---	----------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
warsztaty	30 + 30	I, II	5 (2+3)

Wymagania wstępne	W1: podstawowa znajomość figur i tropów literackich W2: podstawowa wiedza z zakresu historii literatury polskiej
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1: zapoznać z zaawansowaną literaturoznawczą terminologią stylistyczną i wersologiczną
C2: wykształcić umiejętności rozróżniania rytmów i miar wierszowych
C3: wykształcić praktyczne umiejętności funkcjonalnej analizy utworu ze szczególnym uwzględnieniem zjawisk stylistycznych i rytmicznych

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student identyfikuje elementy strukturalne dzieła literackiego.	K_W04
UMIĘTNOŚCI		
U_01	Student analizuje teksty na poziomie fonetycznym, rytmicznym i semantycznym.	K_U04
U_02	Student ocenia nowatorskie rozwiązania stylistyczne i wersologiczne w obrębie wybranych nurtów poetyckich.	K_U04
U_03	Student stosuje zaawansowaną wiedzę z zakresu stylistyki i wersologii w analizie i interpretacji utworów literackich.	K_U04
U_04	Student wykorzystuje zaawansowaną terminologię wersologiczną i rozróżnia figury stylistyczne w analizie utworów literackich i dyskursu naukowego oraz potocznego.	K_U13
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student autorefleksyjnie ustosunkowuje się do treści literaturoznawczych.	K_K01
K_02	Student pracuje zespołowo, uczy innych i uczy się od innych, uwzględnia inne punkty widzenia.	K_K01, K_K05

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Zajęcia z **poetyki**, rozumianej jako szczegółowa teoria literatury, to dwuletnie studium (cztery semestry) wiedzy o składnikach strukturalnych dzieła literackiego, gatunkach i rodzajach literackich, ich pochodzeniu, przemianach w obrębie tradycji literackiej i znaczeniu estetycznym. Studenci w trakcie kursu poznają terminologię z zakresu poetyki, uczą się określać funkcje poszczególnych elementów dzieła i zdobywają umiejętność stosowania wiedzy z zakresu poetyki w analizie literackiej.

Zajęcia z poetyki, cz. I, obejmują warsztaty ze **stylistyki** (I semestr) oraz **wersologii** (II semestr). Kurs ma charakter gradacyjny. Student/ka zaczyna poznawanie językowej budowy dzieła literackiego od struktur najdrobniejszych (fonem) i przechodzi do coraz bardziej zaawansowanych (leksem, syntaksa, symbolika). Umiejętność rozpoznawania, analizy i stosowania miar wierszowych osiągnięta w semestrze II jest pogłębieniem wiedzy o możliwościach stylistycznego i semantycznego różnicowania utworów, z którymi student/ka zapoznaje się w semestrze I.

Treści programowe (poetyka, cz. I)

Poetyka i jej miejsce w strukturze wiedzy o literaturze. W_01, K_01 (2 godz.)

Styl i stylizacja. W_01, U_01, U_02, U_03, U_04, K_02 (2)

Głoska i jej funkcja w utworze. W_01, U_01, U_02, U_03, U_04, K_02 (4)

Leksyka poetycka i syntaktyka. W_01, U_01, U_02, U_03, U_04 (4)

Tropy i figury (zwłaszcza metafora i ironia). W_01, U_01, U_02, U_03, U_04, K_02 (10)

Semantyka poetycka (wieloznaczność). W_01, U_01, U_02, U_03, U_04 (2)

Alegoria i symbol. W_01, U_01, U_02, U_03 (4)

Ogólna teoria wiersza. Tradycja wersyfikacyjna i historia wiersza polskiego. W_01, K_01 (4)

Polskie systemy wersyfikacyjne (wiersz średniowieczny, sylabizm, wiersz nieregularny, sylabotonizm, tonizm). W_01, U_01, U_02, U_03, U_04 (16)

Problem wierszowości w literaturze XX i XXI wieku (wiersz wolny a proza). W_01, U_01, U_02, U_03, U_04, K_02 (4)

Funkcje zmian metrycznych w obrębie utworu. W_01, U_01, U_02, U_03, K_02 (2)

Porządek metryczny i pozametryczny. W_01, U_01, U_02, U_03, K_02 (2)

Sprawdziany wiadomości W_01, U_01, U_02, U_03 (4)

III. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	praca z tekstem	sprawdzian pisemny	uzupełniony i oceniony sprawdzian pisemny
UMIĘJĘTNOŚCI			
U_01	analiza tekstu	sprawdzian pisemny	uzupełniony i oceniony sprawdzian pisemny
U_02	dyskusja, analiza tekstu	wypowiedź ustna/pisemna podczas zajęć	zapis w dzienniku ocen
U_03	ćwiczenia warsztatowe, analiza tekstu	sprawdzian pisemny	uzupełniony i oceniony sprawdzian pisemny,
U_04	ćwiczenia warsztatowe, analiza tekstu	sprawdzian pisemny	uzupełniony i oceniony sprawdzian pisemny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	dyskusja z elementami autorefleksji	wypowiedź ustna/pisemna podczas zajęć	zapis w dzienniku ocen
K_02	dyskusja, praca w grupach	wypowiedź ustna/pisemna podczas zajęć	zapis w dzienniku ocen

IV. Kryteria oceny, wagi

Studenci zobowiązani są do aktywnego uczestnictwa w zajęciach. Dopuszczalne są 2 nieusprawiedliwione nieobecności w semestrze – formę nadrobienia materiału student każdorazowo uzgadnia z prowadzącym. Ocenie poddawana jest aktywność w trakcie warsztatów (tj. merytoryczna jakość wypowiedzi ustnych lub krótkich form pisemnych) oraz sprawdziany pisemne (częstkowe i zbiorcze).

W I semestrze studenci piszą 4 częstkowe sprawdziany ze stylistyki i 1 sprawdzian zbiorczy na koniec semestru.

Aktywność oceniania jest na wszystkich zajęciach. Za wartościowy merytorycznie udział w pojedynczych warsztatach student/ka uzyskuje „plus” (+) = 1 pkt. Ponadto, jeśli aktywność charakteryzować się będzie zarówno jakością, jak i regularnością, student/ka otrzyma dodatkowe punkty na koniec semestru. W sumie za aktywność można uzyskać maksymalnie 20 pkt. (15+5).

Sprawdzian częstkowy – 20 pkt. x 4 = 80 pkt.

Sprawdzian semestralny – 100 pkt.

Aktywność – 20 pkt.

Żeby otrzymać **zaliczenie**, niezbędne jest zdobycie ponad 50% punktów, czyli co najmniej 101 pkt. w semestrze. Przy czym, wymagane jest uzyskanie ponad 50% pkt. ze sprawdzianu semestralnego.

W czasie II semestru studenci piszą 4 częstkowe sprawdziany pisemne z wersologii i 1 sprawdzian zbiorczy na koniec semestru. Sprawdzian końcowy weryfikuje wiedzę studenta z dziedziny wersyfikacji polskiej oraz z zakresu stylistyki literackiej, a także – umiejętności wykorzystania wiedzy o wierszu i o stylu w pogłębionej analizie i interpretacji dzieł literackich.

Podobnie jak w I semestrze aktywność oceniania jest na każdym zajęciach. Za wartościowy merytorycznie udział w pojedynczych warsztatach z wersologii student/ka uzyskuje „plus” = 1 pkt. Ponadto, jeśli aktywność charakteryzować się będzie zarówno jakością, jak i regularnością, student/ka otrzyma dodatkowe punkty na koniec semestru. W sumie za aktywność można uzyskać maksymalnie 20 pkt. (15 +5).

Sprawdzian częstkowy – 20 pkt. x 4 = 80 pkt

Sprawdzian semestralny – 100 pkt.

Aktywność – 20 pkt.

Żeby otrzymać **zaliczenie**, niezbędne jest zdobycie ponad 50% punktów, czyli 101 pkt. w semestrze. Przy czym, wymagane jest uzyskanie ponad 50% pkt. ze sprawdzianu semestralnego.

Na **ocenę roczną** składa się suma punktów uzyskanych w obu semestrach (maks. 400 pkt.).

aktywność – 10%

sprawdziany pisemne – 90%

Oceny

51-60% = dst (201-240 pkt.)

61-69% = dst+ (241-275 pkt.)

70-79% = db (276-315 pkt.)

80-87% = db+ (316-349 pkt.)

88-100% = bdb (350-400 pkt.)

V. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	60

Liczba godzin indywidualnej pracy studenta

90

VI. Literatura

Literatura podstawowa

- J. Sławiński, M. Głowiński, A. Okopień-Sławińska, *Zarys teorii literatury*. Warszawa 1991 (lub inne wydania). Albo: A. Kulawik, *Poetyka. Wstęp do teorii dzieła poetyckiego*. Warszawa 1990. Albo: D. Korwin-Piotrowska, *Poetyka. Przewodnik po świecie tekstów*. Kraków 2011
- Słownik terminów literackich*. Red. J. Sławiński. Wrocław – Warszawa – Kraków 1998 (lub inne wydania).
- W. Panas, *Siódmy anioł*. W: *Tajemnica siódmego anioła*. Lublin 2005.
- K. Wyka, *Słowa-klucze*. W: *O potrzebie historii literatury*. Warszawa 1969.
- Cz. Zgorzelski, *Wśród gwiazd liryki stanisławowskiej. W: Obserwacje*. Warszawa 1993.
- M. Black, *Metafora*. W zb.: *Studia z teorii literatury. Archiwum przekładów „Pamiętnika Literackiego”*. T. 1. Red. M. Głowiński, H. Markiewicz. Wrocław 1977.
- M. Głowiński, *Ironia jako akt komunikacyjny*. W zb.: *Ironia*. Red. M. Głowiński. Gdańsk 2002.
- S. Sawicki, *Z zagadnień semantyki poetyckiej Norwida*. W: *Poetyka. Interpretacja. Sacrum*. Warszawa 1981.
- D. Sayers, *O pisaniu i czytaniu utworów alegorycznych*. „Pamiętnik Literacki” 1975, z. 3. Lub w zb.: *Studia z teorii literatury. Archiwum przekładów „Pamiętnika Literackiego”*. T. 2. Red. K. Bartoszyński i in. Wrocław 1978.
- J. Ziomek, *Symbol wśród tekstów kultury*. W: *Prace ostatnie. Literatura i nauka o literaturze*. Warszawa 1994.
- S. Sawicki, *Wokół opozycji: wiersz–proza*. W zb.: *Problemy teorii literatury*. Red. H. Markiewicz. Seria 2. Wrocław 1976 (i następne).
- D. Urbańska, *Wiersz wolny. Próba charakterystyki systemowej*. Warszawa 1995.
- I. Opacki, „Zadymka” J. Tuwima. W zb.: *Liryka polska. Interpretacje*. Red. J. Prokop, J. Sławiński. Kraków 1971.
- Z. Kopczyńska, *O wersyfikacji „Walca” Czesława Miłosza*. „Pamiętnik Literacki” 1981, z. 4.
- L. Pszczołowska, *Potęga metrum. O puşkinowskim przekładzie „Czat”*. W: *Wiersz – styl – poetyka. Studia wybrane*. Kraków 2002.
- L. Pszczołowska, *Semantyka form wierszowych*. „Pamiętnik Literacki” 1981, z. 4.

Literatura uzupełniająca

- A. Gajewska, T. Mizerkiewicz, *Ćwiczenia z poetyki*. Warszawa 2006.
- Poetyka. Zarys encyklopedyczny*. Dział III: Wersyfikacja (tomy: *Sylabizm, Sylabotonizm, Tonizm, Rym, Strofika, Rytmika, Instrumentacja dźwiękowa*).
- H. Lausberg, *Retoryka literacka. Podstawy wiedzy o literaturze*. Tłum. A. Gorzkowski. Bydgoszcz 2002.
- S. Skwarczyńska, *Miejsce teorii literatury wśród innych dyscyplin literaturoznawczych*. W: *W orbicie literatury, teatru, kultury naukowej*. Warszawa 1985.
- J. Paszek, *Fonostylistyka*. W: *Stylistyka. Przewodnik metodyczny*. Katowice 1974.
- M. Stala, *Wstęp*. W: *Metafora w literaturze Młodej Polski: metamorfozy widzenia poetyckiego*. Warszawa 1988.
- W. Górny, *O stylistycznej interpretacji składni*. W zb.: *Stylistyka polska. Wybór tekstów*. Oprac. E. Miodońska-Brookes i in. Warszawa 1973.
- M. Dłuska, *Wiersz*. W: *Studia i rozprawy*. T. 1. Kraków 1970.
- A. Kulawik, *Wprowadzenie do teorii wiersza*. Warszawa 1988.
- L. Pszczołowska, *Dlaczego wierszem*. Warszawa 1963.
- L. Pszczołowska, *Wiersz polski. Zarys historyczny*. Wrocław 2001.
- Wersyfikacja polska*. T. 1-3. Red. M. Woźniakiewicz-Dziadosz, M. Ryszkiewicz. Lublin 2007.